Knjižničarske novice

Brina Zabukovnik Jerič, Knjižnica Velenje

Spletne bralne skupnosti kot razvojna storitev Knjižnice Velenje

Izvleček

V iskanju novih poti do bralcev v digitalni dobi je Knjižnica Velenje razvila storitev in aplikacijo Spletne bralne skupnosti. Gre za povezovanje osebja knjižnic in drugih svetovalcev ter bralk in bralcev v spletnem okolju, osnovni medij komunikacije pa je objava kratkih videoposnetkov s priporočili knjižnih naslovov. Storitev temelji na ciljno razviti aplikaciji, ki omogoča lahkotno oblikovanje bralnih skupin v spletnem okolju in njihovo strokovno moderiranje ter pomeni novost v ponudbi spletnih storitev splošnih knjižnic. Začetni uporabniki so storitev ocenili kot zelo dobrodošlo dopolnitev ponudbe Knjižnice Velenje. Pri oblikovanju storitve, uporabniške izkušnje in aplikacije so se sodelujoči v projektu oprli na temeljna izhodišča strokovnih pristopov dela z bralci, aktualne standarde spletnih storitev ter izkušnje zaposlenih v knjižnici na področju svetovanja, vodenja bralnih klubov in spletnega komuniciranja z raznolikimi ciljnimi skupinami.

Ključne besede: (spletne) bralne skupnosti, bralni klubi, aplikacija, videovsebine, svetovanje, Knjižnica Velenje

Uvod

Koncept spletnih bralnih skupnosti smo v iskanju novih poti do bralcev in širjenja dosega storitev Knjižnice Velenje zasnovali v aktualnih okoliščinah neusmiljene vseprisotne borbe za pozornost in čas ljudi v sodobni digitalni dobi. Oprli smo se na vsa temeljna izhodišča bibliotekarskega delovanja in moderne tehnike posredovanja sporočil v spletnem okolju. Razvili smo aplikacijo in novo storitev Spletne bralne skupnosti, ki vseh obstoječih načinov promocije branja ne nadomešča, ampak jih smiselno dopolnjuje ter nas nadalje povezuje v prizadevanjih za uspešno opravljanje našega poslanstva v času, ko splet ponuja obilico možnosti, ki njegove uporabnike odvračajo od poglobljenega branja.

V prispevku so predstavljeni razvoj in implementacija nove storitve ter programska aplikacija, ki smo jo za ta namen razvili. Vse aktivnosti smo uspešno opravili v tvornem delovanju strokovne ekipe naše knjižnice, oprli pa smo se tudi na pripravljenost naših zvestih bralk in bralcev za sodelovanje. Pilotni del projekta je v velenjski mestni knjižnici potekal med januarjem in novembrom 2025, v tem letu pa ga nameravamo implementirati tudi v preostali dve enoti knjižnice. Projekt je trenutno v fazi internega testiranja.

Eden od sodobnih trendov je dejstvo, da v svetu založništva število naslovov publikacij raste, naklade pa se zmanjšujejo. Ob tem se, še posebej v kadrovsko podhranjenih splošnih knjižnicah v manjših okoljih nenehno srečujemo s težavami na področju bralnega svetovanja. Večine novosti s področja knjižnega in neknjižnega gradiva svetovalci ne utegnemo niti spoznati, kaj šele verodostojno priporočati v branje ciljnim skupinam. Omenjeno težavo smo v knjižnici prepoznali kot izziv ter za njegovo rešitev zasnovali storitev in aplikacijo, ki v dobršni meri omogočata preseganje te zagate.

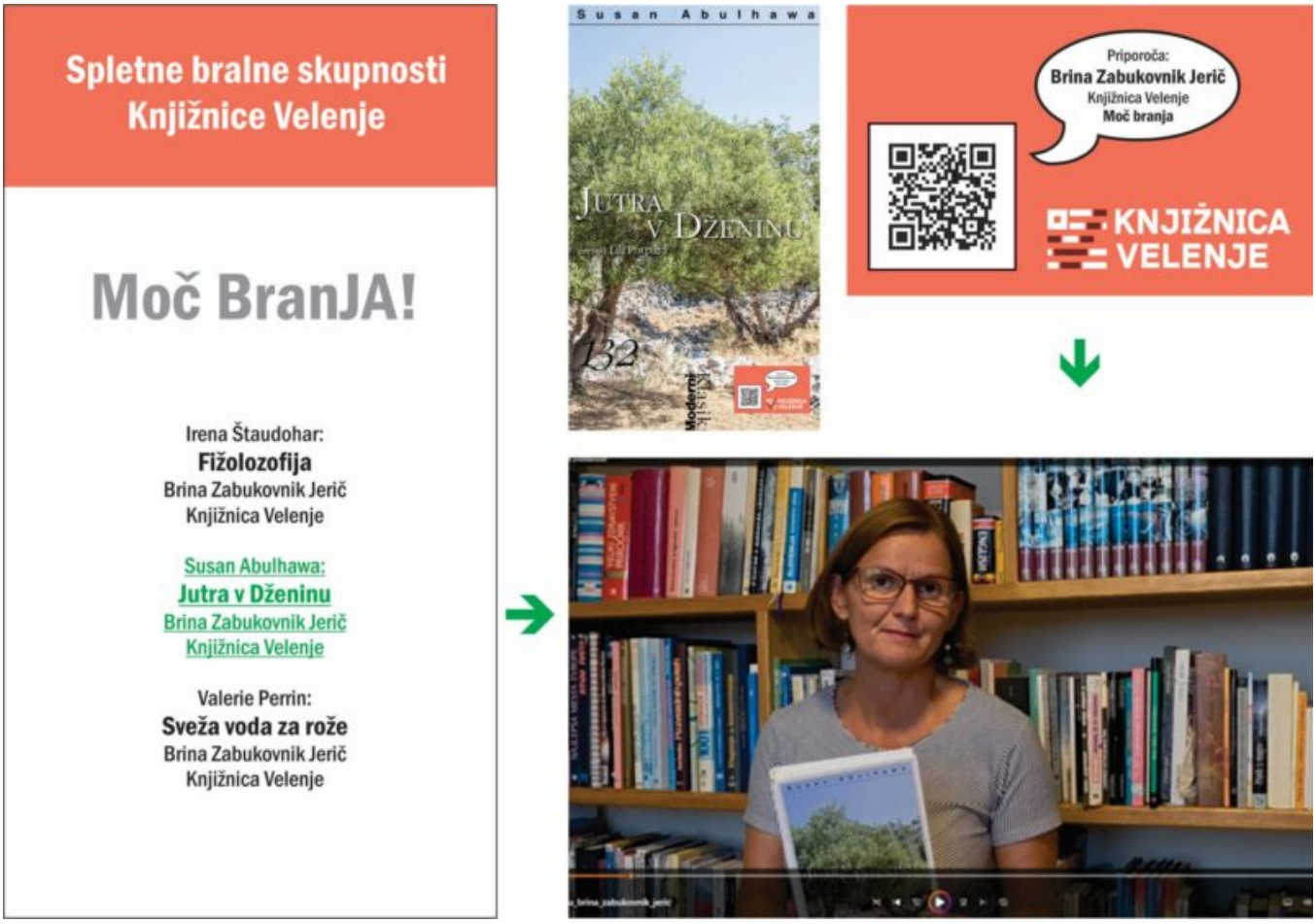

Slika 1: Do posnetka s priporočilom se dostopa s skeniranjem nalepke na knjigi v knjižnici ali s klikom na izbrano vsebino ob obisku spletišča (foto: arhiv Knjižnice Velenje).

Knjižnica in delo z bralci

Poleg zbiranja, obdelovanja, hranjenja in posredovanja knjižnega in neknjižnega gradiva delo z bralci predstavlja enega ključnih temeljev delovanja vsake knjižnice (Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1), 2001).

Posebej kompleksno je v splošnih knjižnicah, kjer se srečujemo z bralci vseh generacij, od otrok prek mladih in odraslih do starostnikov. Vsaki od starostnih skupin nudimo gradivo z različnih vsebinskih področij, pri vsakodnevnem delu pa množicam raznolikih posameznikov najrazličnejših bralnih zanimanj zagotavljamo relevantne informacije o izrazito heterogenem knjižnem in neknjižnem gradivu, smo zapisali v Strateškem načrtu Knjižnice Velenje 2023–2027 (2022, str. 18).

Poglobljen stik z bralci nam omogočajo bralni klubi in krožki. Ob pripravah na njihovo izvajanje se lahko ustrezno poglobimo v posamezen knjižni naslov, vsakemu od udeležencev pa lahko namenimo primerno pozornost. Informacijski pretok v teh oblikah dela je še posebej širok, krepitev vezi s člani knjižnice pa še posebej dragocena.

Zaradi informacijskega sistema in programske podpore COBISS ter vrste drugih spletnih storitev knjižnic bralci vseh generacij v spletnem okolju že vrsto let kompetentno uporabljajo spletne storitve. Zaradi številnih knjižničnih programov za dvig ravni informacijske pismenosti so uporabniki knjižničnih storitev vešči in aktivni uporabniki informacijsko-komunikacijskih tehnologij, kar je rezultat kontinuiranega izobraževanja v knjižnicah. Tudi v Knjižnici Velenje imamo na področju spletnega delovanja zelo dobre izkušnje. Naša spletna stran ter spletišči Šaleški Biografski Leksikon in DIGIDOM – Digitalna domoznanska zbirka Knjižnice Velenje ponujajo razna urejena gradiva, na družbenih omrežjih pa uspešno promoviramo tudi ponudbo prireditev in drugih dogodkov v knjižnici.

Idejna zasnova in izhodišča

Ker smo pri snovanju nove storitve ugotovili, da v knjižnicah primerljive še ni, smo se v želji po izvirnosti in prosti ustvarjalnosti poleg na lastne bogate izkušnje oprli zgolj na temeljne usmeritve bibliotekarske stroke in ključne smernice nacionalne ter lokalne kulturne politike.

Ključne državne usmeritve zelo nazorno dokumentira aktualna Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031, v kateri je zapisano, da so se knjižnice z uvedbo novih vsebin in tehnologij postavile v središča raznovrstnih znanj, ki prispevajo h krepitvi bralne kulture, na znanju temelječe družbe in kritičnega razmišljanja ter demokratičnosti družbe. So pomembno mesto srečevanja skupnosti, delujejo medgeneracijsko, spodbujajo vseživljenjsko učenje in so kot kulturno-izobraževalni centri podpora formalnemu izobraževanju ter skrbijo za informacijsko in medijsko pismenost (Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK24–31), 2024, str. 17).

Zelo pomembna za razmah kulture je digitalizacija. Dostopnost kulturnih vsebin bodo deležniki spodbujali z izgradnjo digitalnih platform, razvoj občinstva z nadgradnjo digitalnih orodij, e-učenju se bodo posvečali v sklopu KUV, hkrati pa si bo ministrstvo prizadevalo za boljšo digitalizirano analitiko, s katero se lahko kulturni sektor odziva na potrebe in izzive ter ustrezno in v realnem času prilagaja svoje storitve (ReNPK24–31, 2024, str. 28).

Za pripravo in izvedbo tega razvojnega projekta povzemam ključne usmeritve lokalne skupnosti iz Lokalnega programa kulture Mestne občine Velenje 2022–2028, v katerem je zapisano, da je treba načrtno širiti ponudbo digitalnih vsebin vseh formatov in krepiti aktivnosti na socialnih informacijskih virih ter iskati nove poti do bralcev. Prav tako je treba okrepiti AV-produkcijo javnih zavodov in drugih organizacij s področja kulture (Lokalni …, 2022).

Ob teh izhodiščih smo v projektni ekipi pustili prosto pot ustvarjalnosti ter se pri snovanju vseh vsebinskih in tehničnih posameznosti izrazito osredotočili na realne okoliščine delovanja Knjižnice Velenje.

Metodologije

Pri pripravi študije za razvoj storitve in aplikacije smo v tem primeru uporabili osnovne metode. Že ob snovanju razvojnega projekta smo si prizadevali ustvariti primer dobre prakse. Vse opravljene korake priprave in izvedbe vsakega vsebinskega sklopa smo sproti dokumentirali tudi glede na potrebe po pripravi korektnih gradiv za informiranje strokovne javnosti. Besedilo je nastajalo vzporedno z izvedbo posameznih razvojnih korakov. Po uspešnem preseganju vsebinskih in tehničnih izzivov smo sodelujoči storitev in aplikacijo preizkusili ter pridobili rezultate tako z uporabniške kot administratorske strani. Projekt je bil izveden z minimalnimi finančnimi vložki, v celoti smo ga pripravili in izvedli v krogu strokovnega kadra naše knjižnice. Sodelavec Peter Groznik – Peč je podal idejno zasnovo, edini zunanji sodelavec je bil Maj Zabukovnik, študent računalništva in matematike, ki je razvil aplikacijo. V takšnih razmerah smo se pri preizkusih aplikacije in sodelovanju testnih uporabnikov lahko oprli le na ožji krog knjižnici naklonjenih bralk in bralcev. Trenutno pozitivne odzive uporabnikov tako obravnavamo s pridržkom in jim v analizi opravljenega dela ne pripisujemo posebnega pomena. Knjižnica Velenje je nadaljnje dejavnosti na tem področju umestila v letni delovni načrt za leto 2026, v katerem bo aplikacija zaživela kot prosto dostopna. Ker bo nadgrajena z orodji spletne analitike, bomo v naslednjem prispevku na podlagi pričakovanega in načrtovanega krepkega porasta vsebin ter števila sodelujočih dodali še urejeno zbirko podatkov o spletnih navadah in zanimanjih statistično relevantnega vzorca uporabnikov.

Rezultati

Izhodiščna rezultata razvojnega projekta sta nova storitev in za njen namen razvita aplikacija Spletne bralne skupnosti, ki imata pod okriljem Knjižnice Velenje trenutno omejen spletni dostop. V tej študiji predstavljam in analiziram rezultate opravljenega pilotnega projekta, povzemam naše izkušnje in izkušnje testnih uporabnikov ter nakazujem nadaljnje možne poti uporabe in nadgradnje novosti.

Storitev Spletne bralne skupnosti

Pri razmisleku o razvoju nove storitve smo izhajali iz spoznanj in usmeritev bibliotekarske stroke, svojih izkušenj in tradicije programskih vsebin velenjske knjižnice. Za začetek smo spletne bralne skupnosti oblikovali okoli središč, ki jih predstavljata naša bralna kluba Moč branja in Cool knjiga, ustvarili pa smo še skupino domoZnanci, ki je hitro pritegnila širok krog različnih ustvarjalnih posameznikov. O teh skupinah bo več zapisanega v nadaljevanju članka. Aktualno ponudbo spletnih bralnih skupnosti smo zaokrožili z bralnim klubom Sončni žarek, ki spletno deluje izvorno, od nastanka med zaprtjem družbe zaradi pandemije. Pri oblikovanju teoretičnih izhodišč smo se najprej oprli na bibliotekarska dognanja s področij svetovanja, književne vzgoje in spletnih storitev knjižnic, pri razvoju arhitekture in uporabniške izkušnje računalniške aplikacije pa smo izhajali iz teorije in prakse sodobnih informacijsko-komunikacijskih tehnologij.

Celoten koncept storitve temelji na predpostavki, da o spletni objavi posameznega priporočila knjige odloča strokovno usposobljeno osebje splošnih knjižnic, knjige pa priporočajo le izbrani bralci, ki zmorejo priporočilo ustrezno ubesediti. V pilotnem projektu smo sodelujoči bralci in knjižničarji bili seznanjeni z dejstvom, da storitev in aplikacijo testiramo v okviru omejenega dostopa. Ko bo spletišče dostopno najširši javnosti, bodo na njem objavljeni le posnetki, za katere bodo sodelujoči podali pisno soglasje. Vsak se v uvodu posnetka predstavi ter s tem opredeli svojo strokovnost in kontekst priporočila. Prednosti te storitve se kažejo predvsem v možnosti hranjenja in posredovanja posnetih strokovnih priporočil strokovnega kadra knjižnic, ki so bralcem s skeniranjem QR-kode dostopna kadarkoli med obiskom knjižnic (ne glede na prisotnost osebja) in tudi spletno na podlagi brskanja po spletišču. Tako se obseg in doseg svetovalne službe bistveno okrepita. Aplikacija in storitev omogočata poleg svetovanja bibliotekarjev tudi oblikovanje dveh krovnih skupin priporočil: »Strokovnjak priporoča knjigo s svojega področja« in »Bralci priporočajo knjige bralcem«, kar je podprto s strokovnim uredniškim pristopom osebja knjižnice, ki skrbi za kakovost in verodostojnost vseh na tem portalu objavljenih vsebin.

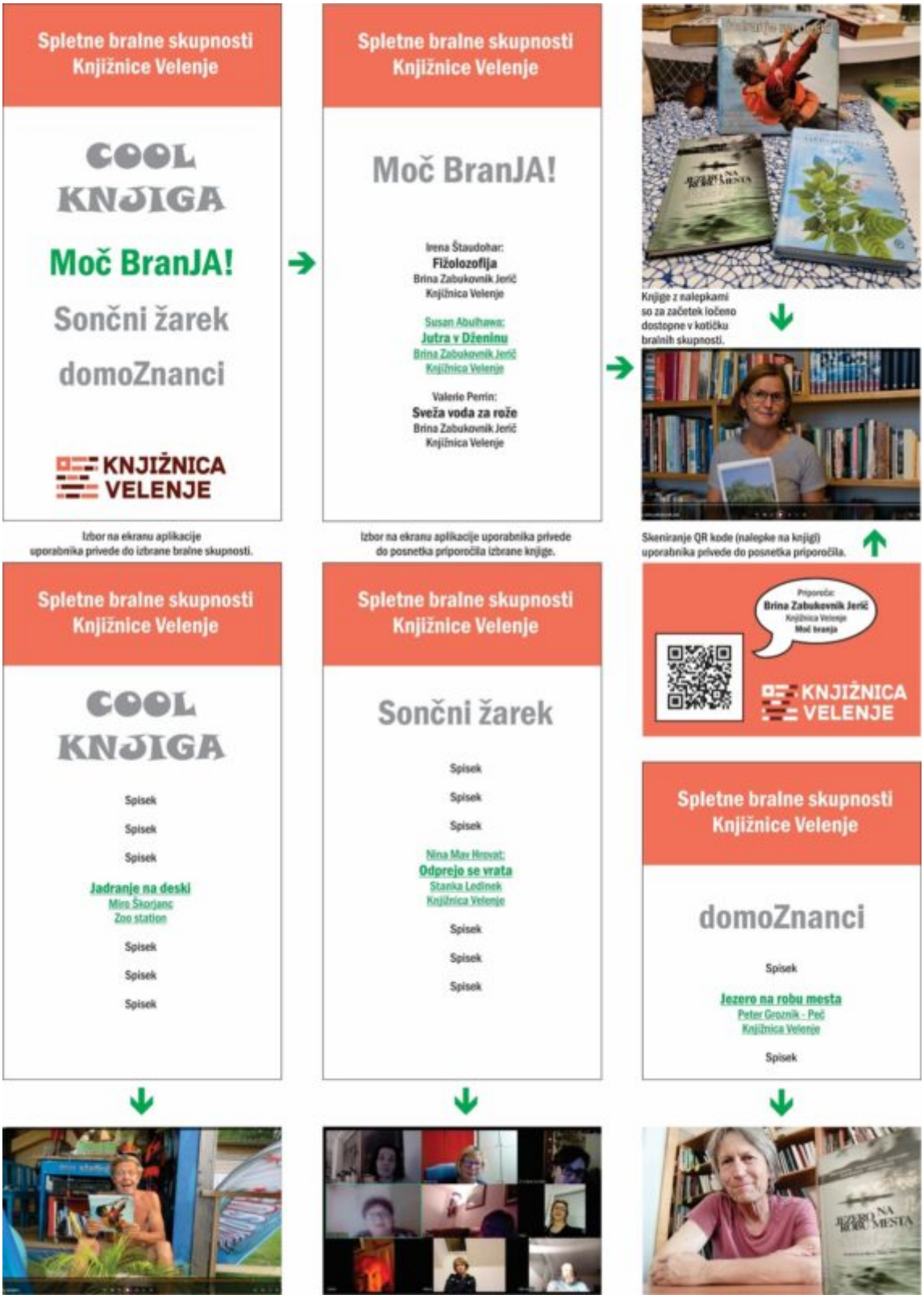

Slika 2: Izhodiščni algoritem storitve in aplikacije velenjske knjižnice predvideva delovanje štirih bralnih skupnosti štirih ciljnih skupin bralcev (foto: arhiv Knjižnice Velenje)

Aplikacija Spletne bralne skupnosti

Aplikacija Spletne bralne skupnosti deluje kot osrednja točka za deljenje avdiovizualnih posnetkov priporočil knjig. Glavni cilj je poenostaviti komunikacijo med strokovnimi delavci v knjižnici in obiskovalci knjižnice. Sistem zagotavlja vedno dostopna, zanesljiva in zanimiva priporočila, kar pohitri širjenje informacij, omogoča preprosto iskanje in

zagotavlja večjo angažiranost bralcev.

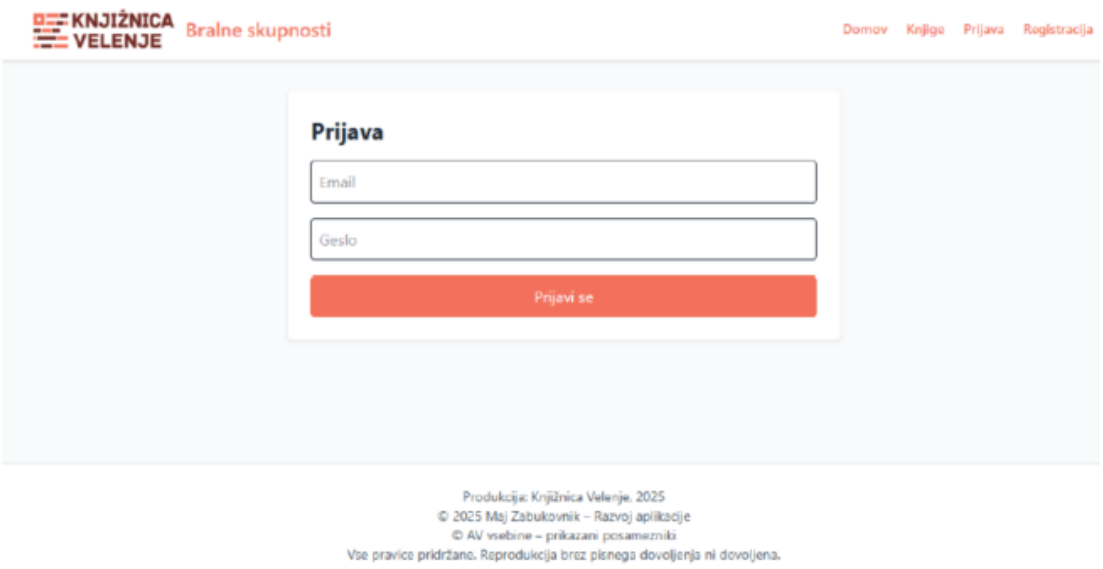

Slika 3: Za dostop do storitve je v testni fazi potrebna prijava
(vir: zajem zaslona)

Uporabniška izkušnja

Uporabniški vmesnik je zasnovan preprosto in pregledno brez odvečnih animacij ali funkcij, ki ne bi dodajale vrednosti. Tak pristop zagotavlja dobro uporabniško izkušnjo ne glede na uporabnikovo tehnično znanje, starost ali predznanje. Knjige so razdeljene po bralnih skupnostih, v prihodnje pa bodo tudi po žanru, jeziku, tematiki in avtorju. Tako lahko uporabniki lažje odkrivajo nova dela, se vključujejo v različne bralne krožke ter ostajajo povezani s knjižnico in njenimi dejavnostmi.

Preprost uporabniški vmesnik je na voljo tudi administratorjem in knjižničnemu osebju. Omogoča preprosto dodajanje novih knjig, nalaganje posnetkov priporočil ter upravljanje podatkov uporabnikov in njihovih dostopnih pravic.

Administriranje

Administrativni del omogoča knjižničarjem urejanje vsebine brez tehničnega posrednika. Prek posebnega nadzornega panela lahko dodajajo nove knjige, urejajo opise, upravljajo seznam svetovalcev in ustvarjajo priporočila. Sistem podpira dodeljevanje vlog, kar v praksi omogoča nadzor nad kakovostjo vsebine in tem, kdo sme urejati vsebino in kdo zgolj pregledovati podatke. Namen aplikacije je, da knjižničarji vsebinsko samostojno vodijo celotno aplikacijo. Seveda se najprej usposobijo za delo s to uporabniku prijazno aplikacijo, kar pa ne zahteva posebnega izobraževanja. V nadaljevanju načrtujemo tudi pripravo strnjenih avdiovizualnih gradiv, ki bodo storitev in aplikacijo učinkovito predstavljala novim uporabnikom.

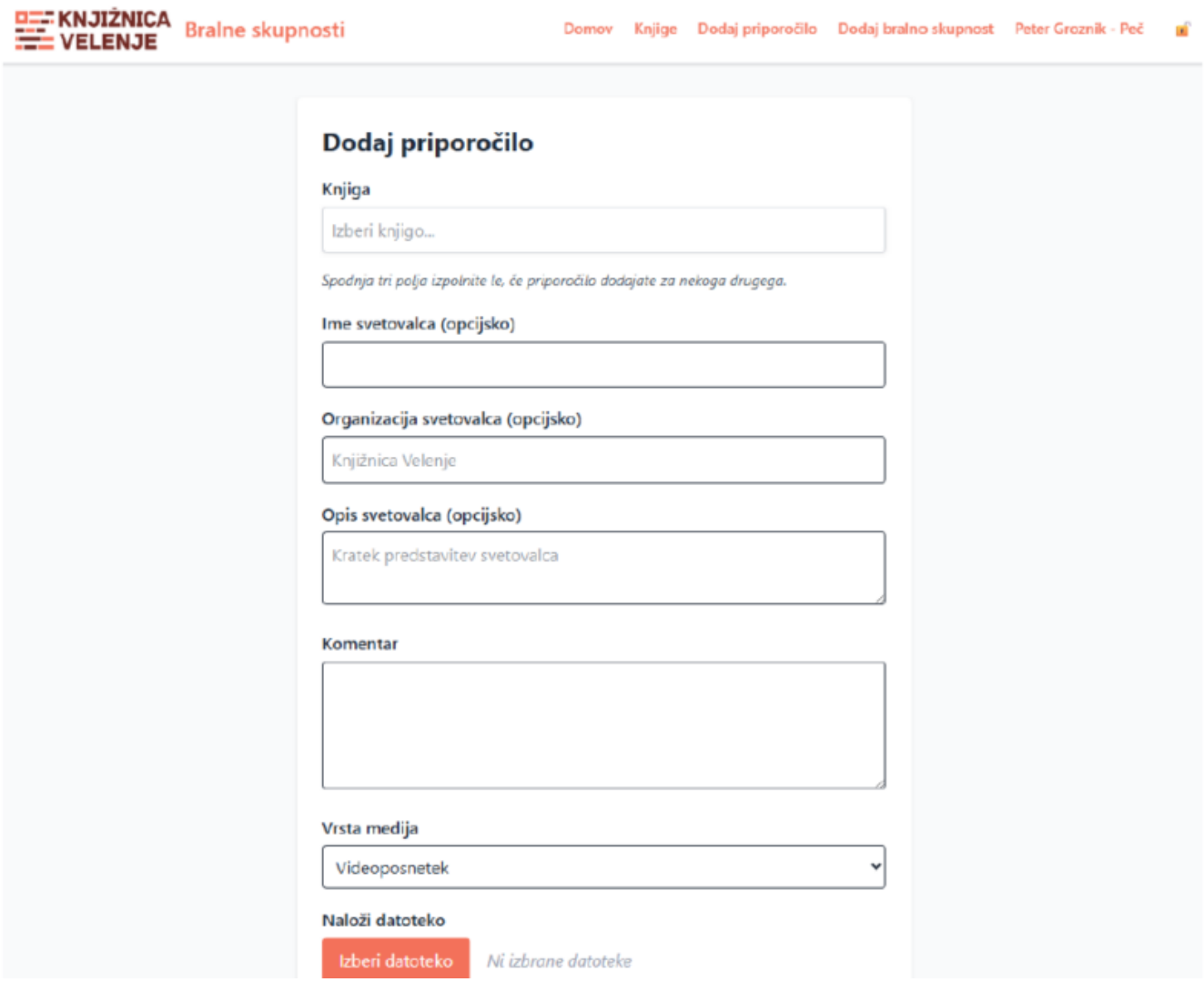

Slika 4: Administrativni del omogoča knjižničarjem urejanje vsebine brez tehničnega posrednika (vir: zajem zaslona)

Vzdrževanje spletišča in spletna analitika

Tehnično vzdrževanje zajema redno posodabljanje programske opreme, nadzor delovanja strežnika, upravljanje varnostnih kopij in odpravljanje na novo odkritih napak. Sistem je zasnovan za dolgoročno stabilno delovanje, vendar vseeno zahteva občasno spremljanje delovanja in po potrebi uvajanje izboljšav. Večplastna arhitektura omogoča preprostejše spremljanje stanja sistema in dodajanje rezervnih komponent, ki se lahko samodejno aktivirajo v primeru izpada.

Med nadaljnjim razvojem bo aplikacija pridobila uporabna orodja za zajemanje in spremljanje statistike obiska spletišča. Aplikacija je zasnovana skladno z uredbo GDPR; v testni fazi se zbirajo le nujni podatki, za širšo uporabo pa je predvidena anonimizirana statistika obiska brez sledenja osebnih podatkov. Tako bodo pooblaščenim administratorjem posameznih spletnih bralnih skupnosti na voljo dragocene relevantne informacije o obsegu obiska, dosegu posameznih vsebin ter zanimanjih uporabnikov.

Avdiovizualne vsebine

Posebej pomembno vlogo v tem projektu ima razširitev medija svetovanja v modaliteto videoposnetkov, ki omogočajo vrsto dodatnih izraznih sredstev in načinov uporabe. Temeljno sporočilnost vsakega posnetka nosijo zvočni zapisi, ki so uporabni tudi na primer med vožnjo ali likanjem. Videoformat pa omogoča vključevanje zelo različnih izraznih sredstev medija gibljivih slik; od grafikonov in fotografij do animacij in vseh drugih možnosti vizualne pripovedi.

Vsebinska priprava posnetkov

Moderator vsake bralne skupnosti velenjske knjižnice se pri snemanju svojih priporočil ter mentorskem delu z izbranimi bralci in zunanjimi sodelavci pred pripravo posnetkov opre na usklajena temeljna izhodišča. Na trenutni razvojni stopnji projekta smo se odločili, da dolžina posnetkov ne presega dveh minut. Skladno s tem se pripravi besedilo, ki smiselno uvede, poda in zaokroži bistvo. Izbere se ustrezen ambient snemanja, ki poudari ali »priporočevalca« ali vsebino knjige oziroma priporočila. To sproža številna vprašanja v zvezi z razvijanjem kompetenc za ustvarjanje in podajanje vsebin, ki projektu dodajo nove vidike s področij književne in filmske vzgoje ter medijske pismenosti. V nadaljevanju razvoja te storitve nameravamo v knjižnici urediti kotiček z ustrezno snemalno opremo, v katerem bodo bralci pod mentorskim vodstvom usposobljenega osebja samostojno posneli vsebinsko in tehnično korektna priporočila.

Tehnična priprava posnetkov

Na trenutni razvojni stopnji projekta smo se odločili za uporabo ležečega formata in kakovost zvoka in slike HD. Moderator vsake bralne skupnosti velenjske knjižnice se pri snemanju svojih priporočil ter mentorskem delu z izbranimi bralci in zunanjimi sodelavci pred pripravo posnetkov opre na priporočila tehnične izvedbe. Ta opredeljujejo temeljne pomene in praktične pristope k izbiri opreme za zajemanje slike in zvoka (najpogosteje gre za pametni telefon ali spletno kamero s pripadajočim ali še bolje dodatnim mikrofonom) ter ustrezno osvetljenost pripovedovalca, knjige in okolice. Nakazujejo tudi uporabo naprednejših pristopov, ki presegajo bolj ali manj vsakodnevne klepete po Zoomu in objave na družbenih omrežjih. Predstavljajo osnovna znanja s področja tehnične uporabe kamere, mikrofona, montaže, dodajanja grafične opreme in preostalih prvin videoprodukcije. Pri tem se sprožajo številna vprašanja v zvezi z razvijanjem kompetenc za ustvarjanje in podajanje vsebin s področij tehnične pismenosti in ustvarjalnosti v raznovrstnih medijih gibljivih slik.

Uredniško delo

Nova storitev in aplikacija knjižnicam ponujata novo orodje za delo z bralci v spletni dobi. V tem pogledu so pomembne knjižnične spletne skupnosti standardnih družbenih omrežij, ki jih uporabljamo vsak dan. Zaradi poudarjene interaktivnosti pa jih žal zaznamujejo mnoge deviacije, od preobilja in kaotičnosti ponudbe vsebin do neverodostojnih informacij in možnosti širjenja nestrpnosti v bolj ali manj izraženih niansah sovražnega govora posameznih uporabnikov. Koncept odgovornega in strokovnega uredništva portala Spletne bralne skupnosti vse to presega in omogoča različne pristope povezovanja bralcev z različnimi zanimanji ter širjenja pozitivnih vrednot. Vsako bralno skupnost ureja moderator, ki člane pozna, usmerja in vodi pri pripravi priporočil ter presoja o primernosti objave.

Spletne bralne skupnosti velenjske knjižnice smo izhodiščno zastavili kot celoto štirih različnih entitet, ki nagovarjajo štiri temeljne bralne skupine. Smiselno se dopolnjujejo in pogosto vsebinsko prepletajo. Enotne so si v temeljnem konceptu, razlikujejo pa se v uredniških pristopih, ciljnih skupinah, ravneh komunikacije, strukturah skupnosti in preostalih odtenkih različnosti, ki nas vedno znova bogatijo in povezujejo.

Trenutne spletne bralne skupnosti Knjižnice Velenje

Spletna bralna skupnost Moč BranJA!

Bralni krožek Moč branja ima v naši knjižnici dolgoletno tradicijo in širok krog privržencev, ki radi posežejo tudi po zahtevnejših naslovih. V njem se prav tako srečujejo bralke in bralci našega vsakoletnega projekta Bralna značka za odrasle. Ta krožek je ob snovanju storitve in aplikacije predstavljal izhodišče premislekov, bralno skupnost pa uredniško vodim Brina Zabukovnik Jerič. Po uspešnih preizkusih smo se odločili za širjenje obsega in dosega. Za oblikovanje spletne bralne skupnosti, namenjene otrokom, se zaradi različnih razlogov še nismo odločili. Brez

dodatnega strokovnega dela ter tvornega sodelovanja s pedagogi in starši ne bi šlo.

Slika 5: Bibliotekarka udeležencem bralnega krožka Moč branja, sodelujočim v Bralni znački za odrasle ter drugim uporabnikom Knjižnice Velenje priporoča eno od knjig z bralnega seznama (vir: zajem zaslona)

Spletna bralna skupnost Cool knjiga

Kljub temu ali ravno zato, ker najstniki izrazito radi in spretno uporabljajo spletne storitve, smo naslednjo samostojno spletno bralno skupnost zasnovali za to ciljno skupino. Bralno-debatni krožek za najstnike Cool knjiga ima zveste obiskovalce, v letih delovanja je v našo knjižnico privabil veliko knjižnici naklonjenih ter aktivnih bralk in bralcev, vsako leto pa uspešno privablja še nove. To bralno skupnost uredniško vodi Andreja Kac.

Slika 6: Priporočilo »klasike« s področja jadranja na deski, ki jo v vsaki novi generaciji najstnikov kdo prepozna kot »cool knjigo« (vir: zajem zaslona)

Spletna bralna skupnost domoZnanci

V naši knjižnici velik del letnega programa prireditev in razstav izhaja iz sodelovanj z raznolikimi domačimi ustvarjalnimi posamezniki, društvi in drugimi nevladnimi organizacijami, ki izkazujejo poudarjeno naklonjen odnos tako do lokalnega okolja kot naše knjižnice. Z veseljem so se odzvali, ko smo jih povabili k sooblikovanju te spletne bralne skupnosti. Uredniško jo vodi Peter Groznik – Peč.

Slika 7: Eno od priporočil spletne bralne skupnosti domoZnanci vabi k branju knjige o nekdanjem velenjskem turističnem jezeru (vir: zajem zaslona)

Spletna bralna skupnost Sončni žarek

Spletna bralna skupnost Sončni žarek je že izvorno nastala v spletnem okolju videokonferenc med zaprtjem družbe zaradi zdravstvenih ukrepov. Povezuje bralce, ki se enkrat mesečno virtualno srečajo na klepetu ob izbrani knjigi. Osrednjo pozornost namenjajo naslovom, ki širijo lepote in dobrote ter promovirajo žlahtno književnost, prav radi pa skupaj gredo tudi na kavo ali v kino ter drug drugemu predstavijo zametke ali dosežke svojega ljubiteljskega literarnega ustvarjanja. To bralno skupnost uredniško vodi Stanka Ledinek.

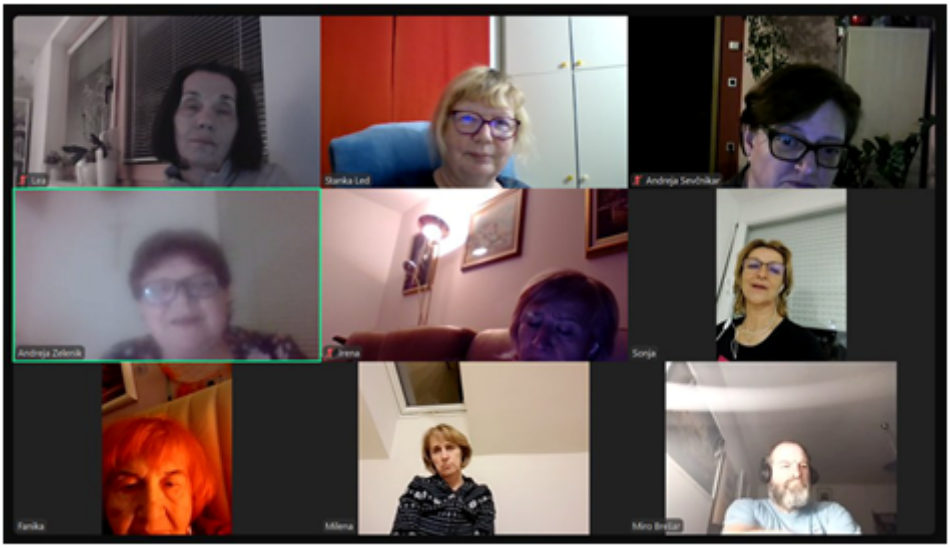

Slika 8: Udeleženci spletnega bralnega krožka Sončni žarek

(vir: zajem zaslona)

Razprava

Uvajanje nove storitve ocenjujemo zelo pozitivno, o prvih izkušnjah z uporabo pa smo povprašali tudi vse, ki so do zdaj aplikacijo kakorkoli preizkusili v trenutnih pogojih omejenega dostopa, omogočenega s podeljevanjem uporabniških imen. Vsi dosedanji uporabniki pozdravljajo novost in jo ocenjujejo kot dobrodošlo dopolnitev naših storitev. Zavedamo se, da je trenutni vzorec anketiranih testnih uporabnikov mnogo premajhen in zaznamovan z majhnostjo okolja, v katerem se osebje knjižnice praviloma tudi dobro osebno pozna z uporabniki. Verjamemo pa, da nova storitev uspešno širi polje delovanja Knjižnice Velenje in predstavlja njen nov komunikacijski kanal na področju dela z bralci.

V nadaljnjih razvojnih korakih nameravamo to novost najprej preizkusiti pri bistveno širšem krogu uporabnikov, dolgoročno pa bi bilo možno storitev in aplikacijo razvijati tudi v smeri povezovanja tematsko sorodnih računalniških omrežij, ki jih uporabljajo bralke in bralci splošnih knjižnic. Ko se bo krog uporabnikov razširil toliko, da bo omogočil resno analizo odzivov zelo različnih uporabnikov različnih generacij in bralnih zanimanj, bomo rezultate in izkušnje obširno ter podrobno predstavili strokovni in širši javnosti.

Sklep

Storitev Spletne bralne skupnosti razširja vlogo knjižničarja tudi v skrbnika in gradnika avdiovizualnih digitalnih vsebin, tak pristop pri delu z bralci pa je zagotovo možno razširiti tudi v katero od drugih slovenskih knjižnic. Med nadaljnjim razvojem bi bilo možno aplikacijo povezati tudi s portalom Dobre knjige, COBISS-om in še katerim od spletnih mest, na katerih se srečujemo vsi, ki imamo branje in knjige radi.

V celotnem letu 2026 bomo v velenjski knjižnici na podlagi trenutno oblikovanih uredniških konceptov ciljno krepili naše bralne skupnosti ter izpopolnjevali storitev in aplikacijo. Načelno in dolgoročno sta zagotovo prenosljivi tudi v druge splošne knjižnice. Uspeh prenosa pa bi kot vedno bil zelo povezan s kadrovskimi, tehničnimi, finančnimi in drugimi kapacitetami posameznega okolja. Pred tem pa nas čaka še precej temeljitega dela ter preseganje veliko izzivov, ki jih prinaša za drugo polletje načrtovan prehod na odprti spletni dostop. V nadaljnjih postopkih bomo posebno pozornost namenili spoštovanju in varovanju avtorskih pravic, motivaciji in usposabljanju sodelujočih, spletni varnosti in analitiki ter drugim odprtim vprašanjem. Tudi o naslednji etapi tega razvojnega projekta bomo informirali strokovno javnost – s prav posebnim veseljem v primeru doseganja podobno spodbudnih rezultatov kot do sedaj.

Veseli bomo predlogov in pripomb kolegic in kolegov iz preostalih slovenskih splošnih knjižnic ter drugih strokovnjakov s področja bibliotekarstva, na osnovi katerih bomo storitev oziroma aplikacijo lahko še izboljšali.

Literatura in viri

Lokalni program kulture Mestne občine Velenje 2022–2028. (2022). Mestna občina Velenje.

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK24–31). (2024). *Uradni list RS*, št. 61/2024.

Strateški načrt Knjižnice Velenje 2023–2027. (2022). Knjižnica Velenje.

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1). (2001). *Uradni list RS,* št. 87/2001, 96/2002 – ZUJIK, 92/2015.